

under den nu gældende grænseværdi på 0,5 fiber/cm³. Dette er et postulat uden hold i virkeligheden. Grænseværdien overskrides i mere end 10 pct. af tilfældene, jfr. arbejdsministerens besvarelse af arbejdsmarkedsudvalgets spørgsmål 53 af 14. januar 1986 (alm. del - bilag 86), og i adskillige tilfælde er der tale om overskridelser på helt op til mere end det dobbelte af den tilladte grænseværdi, hvilket arbejdsministeren da også har måttet indrømme. Dette skal sammenholdes med, at der *ikke* findes en nedre grænse, hvor asbeststøvet er ufarligt.

Direktoratet anbefaler, at der sættes en tidsfrist for anvendelse af asbest til bremsebelægninger til personbiler gældende til 1. januar 1991. Dette er selvfølgelig bedre end den nuværende tidsbestemte dispensation. Men det er ikke godt nok. Direktoratet siger, at det på baggrund af nuværende viden og teknik er muligt for Roulund at producere asbestfri bremsebelægninger til skivebremser til 3 personbilmodeller, og at dette antal forventes at stige til 6 medio 1986. Man vurderer, at den eksisterende personbilpark vil kunne være forsynet med asbestfri bremsebelægninger ved udgangen af 1990.

Svenske og tyske firmaer er imidlertid i stand til at levere asbestfri belægninger til mere end 90 pct. af den eksisterende person- og varebilpark, og de sidste er undervejs. Forslagsstillerne ser ingen grund til at beskytte en dansk producent, som ikke er up-to-date rent teknologisk med hensyn til udviklingen af asbestfri bremsebelægninger, og man må, hvis ikke Roulund kan leve op til kravet om asbestfri bremser, købe disse i udlandet. Roulund har dog lanceret asbestfri bremseklodser til en række modeller af VW, BMW, Volvo, Saab, Ford og Opel; foreløbig dog kun i Sverige! Men de kan vel også leveres i Danmark. En frist for dispensationen pr. 1. januar 1987 giver ¼ år til at markedsføre asbestfri belægninger, og det skulle være mere end rigeligt.

ad 3) asbestholdige bundne pakninger

Direktoratet konkluderer, at man på nuværende tidspunkt end ikke kan sætte en tidsfrist på med hensyn til dispensationens ophør, idet der i dag kun findes asbestfri pakninger i begrænset omfang, og man må derfor afvente resultater af igangværende forskning på området.

Absurditeten når i dette tilfælde groteske højder, når ministeren derefter på arbejdsmarkedsudvalgets spørgsmål nr. 57 af 14. januar 1986 (alm. del - bilag 86) vedrørende en artikel i det norske blad Arbeidsmiljø, som beskriver, at der på de

allerfleste områder i dag findes pakninger, som kan bruges som erstatninger for asbestholdige pakninger, svarer, at der kan leveres asbestfri pakninger på de allerfleste områder, som det fremgår af den nævnte artikel. En frist for dispensationen pr. 1. januar 1987 giver også her ¼ år til at markedsføre asbestfri pakninger, og det skulle være mere end rigeligt også her.

Den nuværende asbestbekendtgørelse er hullet som en si. Det er på tide at få disse huller stoppet til. Da alle nu erkender, at asbest er livsfarligt, må tiden vel også være kommet til at forbyde brugen af det helt og fuldt, således at det bliver arbejderens liv og helbred, der sættes i centrum og ikke industriens profitkrav. Det er også på tide.

Redegørelsen af 23. november 1985 fra direktoratet for arbejdstilsynet skal til udtalelse i Arbejdsmiljørådet. Dette er endnu ikke sket, men skulle efter sigende ske inden sommerferien 1986. Når Arbejdsmiljørådets udtalelse foreligger, skal arbejdsministeren efter drøftelse med justitsministeren for så vidt angår spørgsmålet om bremsebelægninger overveje, hvilke ændringer der bør ske i de gældende asbestregler. Venstresocialisterne mener imidlertid, der bør handles NU.

Asbeststøvs farlighed har været kendt siden århundredskiftet. En engelsk forsker beskrev så tidligt som i 1907, hvorledes obduktionen af en ung arbejder havde vist forandringer i lungerne på grund af mikroskopiske asbestfibre, som havde indlejret sig i lungevævet. Arbejderen var i øvrigt den sidste overlevende ud af 10, som 14 år tidligere var begyndt at arbejde i en asbesttekstilfabrik.

I 1927 lå der en mere detaljeret beskrivelse af hele sygdomsbilledet. Og i 1934 blev lungekraft beskrevet hos arbejdere med asbestose. I 1960 påviste man, at der var en sammenhæng mellem asbest og lunge-bughindekræft (mesotheliom).

Til trods for denne endog meget veldokumenterede viden skete der først noget herhjemme i 1972, hvor bl.a. påsprøjtning af frie asbestfibre til isoleringsformål blev forbudt. Og dette forbud blev så fulgt op i 1980 med regler, der forbyder erhvervs-mæssig anvendelse af asbest, dog med *visse undtagelser*.

Der er således foregået en fantastisk sjakren med arbejderens liv og helbred i årtier. Og verdensproduktionen af asbest er eksploderet siden århundredskiftet, dvs. helbredsproblemerne er blevet større og større. I 1900 blev der produceret ca. 32.000 ton pr. år. I 1978 blev der produceret 6 mill. ton pr. år!

På et spørgsmål i marts 1984 til arbejdsministeren, om man havde beregnet, hvor mange nye til-